

РОЗДІЛ 5

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 332.142

Августин Р. Р.

Тернопільський національний економічний університет

РЕГІОНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТІНЬОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Доведено, що структурні та регіональні диспропорції значною мірою впливають на тіньовий потенціал економіки. Проведено оцінку рівня тінізації економіки України в цілому та окремих її регіонів. Визначено групи регіонів України за рівнем тінізації та поширення корупційних зв'язків.

Ключові слова: регіон, тінізація економіки, тіньовий сектор, корупція.

Постановка проблеми. В умовах сучасної військово-політичної кризи з'явилися беззаперечні докази того, що параметри соціально-економічного розвитку України мають чітко виражений регіональний характер, а отже, формування будь-якого аспекту державної політики повинно враховувати регіональну диференціацію, навіть за умови подальшої децентралізації влади, про що заявляє у своїх програмних документах новообраний Президент України Петро Порошенко.

Цілком логічно припустити, що регіональні особливості функціонування тіньового сектору призводять до диференціації його проявів та впливу на функціонування пересічних економічних агентів. Зрозуміло, що структурні та регіональні диспропорції значною мірою впливають на тіньовий потенціал економіки. Для України ці диспропорції базуються як на спадщині планової економіки, так і на особливостях поточної трансформації економічної системи в умовах загострення сепаратистських настроїв в окремих регіонах. Успадкована ізоляція національної економічної системи призвела в умовах лібералізації зовнішньоекономічних відносин до гіпертрофованого розвитку монополізованого експортоорієнтованого сектору економіки. Значна частка цього сектору функціонує в тіні та спрямована на вивіз капіталу за межі країни. З іншого боку, розвал промислового сектору економіки створив умови для розквіту спекулятивно-посередницької діяльності, яка за своїм змістом більш притаманна тіньовій економіці і значно диференціюється у регіональному розрізі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями питань тінізації економіки займалися чимало відомих зарубіжних та вітчизняних теоретиків. Перш за все це П. Біліс, Г. Гросман, Д. Кауфман, Т. Корягіна, Л. Косалс, Ю. Латов, А. Портес, М. Ромер, С. Сасен-Куб, Є. Сатерленд, Б. Свенсон, Е. де Сото, О. Турчинов, Д. Убара, Е. Файге, Л. Хофман та ін. Проте у дослідження недостатньо уваги приділено проблемам поширення тінізації на регіональному рівні, а особливо серед вітчизняних вчених-економістів. Так, теоретичні розробки і концепції вітчизняних науковців, як В. Бородюка, В. Вишневецького, О. Воробйова, В. Поповича, Т. Приходько, А. Тимченко, О. Турчинова, О. Чаусовського, пов'язані з феноменом тіньової економіки, які базуються на інституційних поглядах. А це не дозволяє в повній мірі ви-

значити регіональні характеристики тіньового сектору економіки України.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В економічній літературі можна ознайомитися з першими спробами групування регіонів за ознаками прояву процесів тінізації регіонів України. Але вважаємо, що такі намагання є недостатніми і потребують удосконалення, особливо в аспекті врахування низки чинників тінізації економіки регіону. Відтак, проблеми, пов'язані з відсутністю загальновизнаних адекватних методів для вимірювання обсягів та рівня тінізації економіки, ускладнюють аналіз цього явища. Зокрема, для покращення економічної оцінки основних параметрів тіньової економіки України не використовуються методи сталих зв'язків, багатовимірний статистичний аналіз Ф. Шнайдера (з врахуванням показника попиту на гроші) та комплексу тестів (Гренджера, Джохансена, ADF, Філіппа-Перона).

Мета статті. Головною метою цієї роботи є обґрунтування територіальної концентрації тіньових процесів за регіонами України, визначення рівня тінізації регіональної економіки та групування регіонів України за показниками тінізації економіки та індексом корупції.

Виклад основного матеріалу. Загалом, частка тіньового сектору є навіть певною характеристикою просторово-структурної конкурентоспроможності регіону, але це у випадку, якщо спостерігається «природний» рівень цього явища (не більше 10% від офіційного ВРП), яке може відігравати й позитивну роль та сприяти вирішенню окремих важливих соціальних проблем (йдеться, насамперед, про зайнятість та додаткові доходи населення, рентабельніше функціонування суб'єктів господарювання за умови неефективної діяльності інститутів державної влади тощо). Проте надмірна «тінізація» призводить до «деформації» ринкового середовища, отримання конкурентних переваг суб'єктами тіньового сектору з негативними наслідками для суспільства у формі зменшення надходжень до місцевих бюджетів, банкрутства легальних підприємств та вивільнення їх персоналу, погіршення соціального захисту населення, зниження стандартів якості товарів і послуг і, як наслідок, це призводить до істотного зменшення рівня конкурентоспроможності економіки регіону.

У цьому контексті порівняння і класифікація регіонів є одним з основних напрямків регіональної

політики держави і базою для регулювання розвитку регіонів. Для України компаративна типологізація сьогодні є особливо актуальною. Вона дозволяє ідентифікувати ознаки та критерії визначення проблемних регіонів. Однією з перших спроб групування регіонів за ознаками прояву процесів тінізації регіонів України було дослідження Мушинської Н. Ю., у якому автор запропонувала карту тінізації регіонів нашої країни у 2008 р. (рис. 1), яка базується на оцінках ймовірнісного підходу, суть якого викладена нижче.

Рис. 1. Територіальна концентрація тіньових процесів за регіонами України у 2008 р. [4, с. 8]

Оскільки рівень тінізації економіки завжди супроводжується невизначеністю оцінок, тому пропонується ймовірнісний підхід до побудови моделі, за якою видається можливим оцінити потенційний обсяг податкових надходжень від легалізації тіньової економіки в конкретних регіонах, галузях чи за конкретним видом продукції (формула (1)):

$$P\left\{T \leq \Phi\left(\frac{C}{B} - 1\right)\right\} = 1 - P\left\{T \geq \Phi\left(\frac{C}{B} - 1\right)\right\}, \quad (1)$$

де Р – імовірність події; Т – обсяг податкових надходжень, недоодержаних державою внаслідок існування тіньової економіки в j-му регіоні (j-й галузі, для j-го виду продукції), грн.; Ф – фактичний обсяг податкових надходжень від j-ї галузі (j-го виду продукції), грн.; С – споживання продукції j-м регіоном (j-ю галуззю, j-го виду продукції) – ця змінна може бути отримана в результаті обстеження домогосподарств або з матеріалів офіційної статистики залежно від регіону, (виду галузі чи продукції), од.; В – обсяги випуску продукції j-ї галузі (j-го виду продукції). Ця змінна отримується з офіційних статистичних даних з урахуванням експортно-імпортних операцій, од. [4, с. 9].

Проблеми, пов'язані з відсутністю загальноновизначених адекватних методів для вимірювання обсягів та рівня тінізації економіки, ускладнюють аналіз цього явища. Тим паче останнє стосується оцінки тіньового сектора в регіональному розрізі. Вищенаведений метод характеризується певною суб'єктивністю та недосконалістю вітчизняної системи статистики, тому, проаналізувавши різні методи найбільш придатним на рівні регіону, на нашу думку, який доповнює вищевикладений методичний підхід, є метод сталих взаємозв'язків, що має достатньо високу точність розрахунків та прикладний характер.

В таблиці 1 висвітлено розраховані за цим методом коефіцієнти тінізації як для України в цілому, так і для її окремих регіонів (за винятком м. Києва та м. Севастополь, відповідно до специфіки яких доцільно застосовувати інші підходи). Як бачимо з таблиці 1, у 2012 р. спостерігалось різке збільшення рівня тінізації економіки у всіх регіонах України. Причому найбільшим

Таблиця 1

Рівень тінізації економіки України за регіонами за 1997-2012 рр. [3]

Регіони/роки	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2012
Україна	42,8	42,0	40,9	37,0	32,1	28,9	24,2	51,6
АР Крим	44,7	50,3	51,4	46,9	34,8	26,3	22,3	52,8
Вінницька	41,7	46,3	48,2	39,6	19,3	20,3	10,1	15,6
Волинська	38,4	43,0	40,8	17,7	3,1	5,2	3,6	27,2
Дніпропетровська	50,7	52,6	52,4	49,9	46,6	42,9	38,5	68,3
Донецька	45,9	48,4	47,6	40,6	29,7	25,8	19,5	75,2
Житомирська	44,5	51,0	49,6	44,6	44,3	40,4	40,7	33,7
Закарпатська	48,7	48,8	50,1	40,9	32,6	29,5	21,5	64,2
Запорізька	35,7	36,6	41,1	39,0	41,5	41,0	40,7	51,0
Івано-Франківська	46,8	47,0	30,6	19,7	23,4	26,1	28,6	34,9
Київська	40,5	46,2	45,0	39,8	24,1	24,7	17,2	67,3
Кіровоградська	48,2	50,3	54,5	50,8	42,0	36,4	29,9	45,2
Луганська	43,6	50,1	51,9	49,6	46,6	41,7	36,5	71,8
Львівська	43,8	48,4	47,5	34,3	27,6	20,4	11,0	70,4
Миколаївська	39,5	66,6	44,7	31,8	16,8	13,2	11,3	65,2
Одеська	42,1	48,3	48,5	39,5	30,7	25,5	25,7	68,7
Полтавська	48,4	50,9	47,0	45,3	42,2	41,9	42,3	49,5
Рівненська	47,4	51,3	50,4	67,8	63,5	63,6	62,5	60,0
Сумська	44,1	45,9	48,1	37,1	32,7	30,6	33,1	48,2
Тернопільська	41,0	43,6	43,1	28,3	17,4	4,1	6,7	29,4
Харківська	42,2	46,8	47,7	44,5	36,9	33,8	25,3	50,6
Херсонська	38,0	41,3	41,6	22,1	23,1	24,8	27,2	40,7
Хмельницька	45,4	53,3	54,6	46,9	41,6	38,5	30,9	42,9
Черкаська	45,6	42,4	52,4	48,4	48,5	49,0	45,0	54,7
Чернівецька	41,1	47,3	50,9	41,7	17,6	8,1	1,2	52,4
Чернігівська	42,8	45,7	44,4	38,4	37,5	35,2	30,0	43,8

рівнем тінізації характеризувалися такі області, як: Донецька (75,2%, що на 23,6 п.п. більше від середньоукраїнського показника), Луганська (71,8%; 20,2 п.п.), Львівська (70,4%; 18,8 п.п.), Одеська (68,7; 17,1 п.п.), Дніпропетровська (68,3%; 16,7 п.п.), Київська (67,3%; 15,7 п.п.). Найнижчі показники тінізації були притаманні таким регіонам, як Вінницька (15,6; -36,0 п.п.), Волинська (27,2%; -24,4 п.п.), Тернопільська (29,4%; -22,2 п.п.) та Житомирська (33,7%; -17,9 п.п.) області.

На нашу думку, у доповнення запропонованого методу економетрична оцінка основних параметрів тіншової економіки України для 2012 р. засобами методу Ф. Шнайдера (з врахуванням показника попиту на гроші), регресійного аналізу та комплексу тестів (Гренджера, Джохансена, ADF, Філіппа-Перона) дозволяє визначити основні чинники динаміки тіншової господарської діяльності та корупції в регіонах.

Так, методом багатовимірної статистичної аналізу (БСА) виокремлено чотири основних групи за рівнем тінізації та поширення корупційних зв'язків в регіонах України (рис. 2). Як бачимо, групування дещо корелює з розподілом за показником індексу інвестиційної привабливості за жорсткими факторами, тобто підтверджується теза, що тіншова економіка певною мірою дублює легальну, а економічна злочинність, як правило, пов'язана з основними центрами економічної активності.

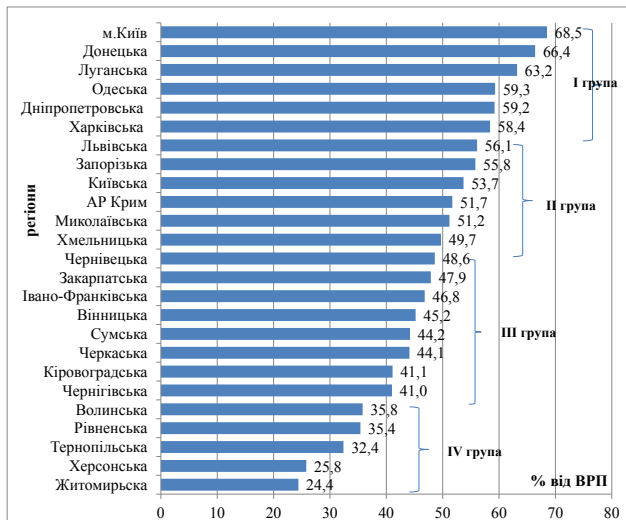

Рис. 2. Групування регіонів України за показниками тінізації економіки та корупції у 2013 рр. методом кластерного аналізу

Розраховано за: [6-9]

За нашими оцінками, у 2013 р. у м. Києві (рівень тінізації 68,5% від офіційної ВРП) та близьких до столиці областях істотні темпи поширення тіншових операцій спостерігалися переважно у кредитно-фінансовій сфері, операціях з нерухомістю та тінізацією з допомогою офшорних юрисдикцій. У багатьох регіонах, що характеризуються високим рівнем тінізації, сконцентроване експорторієнтоване сировинне виробництво: Донецька (66,4%), Запорізька (55,8%), Дніпропетровська (59,2%), Харківська (58,4%). Це області, які приваблюють тіншаторів, насамперед, сферами діяльності, пов'язаними з продуктами металургійної та хімічної промисловості, Луганська область (63,2%) – вугільна про-

мисловість. Звернемо увагу, що саме області з найпотужнішим сировинним потенціалом виявилися найбільш тіншованими (53,7-69,0%).

Своєю чергою, Закарпатська, Львівська, Волинська, Рівненська області характеризуються прикордонним статусом, що створює поле для контрабандної діяльності, а також вагома частка тіншового сектора цих областей сконцентрована у таких сферах і галузях, як деревообробна промисловість, виробництво лікєро-горілчанних виробів та інших підакцизних товарів, а також активна роздрібна торгівля. Функціонування потужного тіншового сектора економіки забезпечується у вказаних областях високим рівнем корупції, яка одночасно є передумовою та наслідком тіншового сектора.

Щодо загальних тенденцій сприйняття корупції в регіонах України (індекс сприйняття корупції – ІСК) у 2013 р. як прояву тінізації економічних відносин, то їх було оцінено експертами Європейської дослідницької асоціації за сприяння Агентства США з Міжнародного Розвитку (USAID) на основі відповідей респондентів на запитання про те, наскільки, на їхню думку, корупція є поширеною у владних структурах України та серед державних службовців. Щобільше респондентів вважало, що корупція поширена у 20 різних функціях та секторах, то вищим є середнє значення ІСК (від 100 – найбільшого сприйняття до 0 – найменшого сприйняття корупції). Середнє значення індексу сприйняття корупції становило 33,0 у 2007 р., 38,2 у 2009 р., 39,9 у 2011 р. та у 2013 р. збільшилося до 41,8 [5, с. 10-15; 7]. Тобто в уявленнях населення за останні роки тенденція з поширенням корупції в країні тяжіє до зростання. Ситуацію після Революції гідності у 2013-2014 рр. потрібно досліджувати додатково, що й стане предметом наших подальших досліджень поза межами цієї роботи. Повертаючись до згаданого дослідження, і надалі в середньому більше третини всіх основних сфер та інституцій України практично у всіх регіонах України розглядаються населенням як надто корумповані.

У регіональному розрізі найгірша ситуація залишається в Донецькій області (ІСК становив у 2013 р. 65,7), АР Крим (55,9), Київській (54,7), Одеській (51,4) Харківській (49,7) областях та м. Київ (48,9), де більше половини сфер у досліджуваному періоді видавалися жителям цих областей дуже корумпованими, тим більше що у сприйнятті населення ситуація в цих регіонах навіть погіршилася за минулі два досліджувані роки.

Загалом, індекс сприйняття корупції населенням зріс у шістнадцяти регіонах, причому в дев'яти з них він збільшився на п'ять або більше пунктів. Навпаки, скорочення індексу спостерігалось лише в дев'яти областях: Вінницькій (-2,8), Чернігівській (-0,5), Запорізькій (-0,1), Миколаївській (-2,3), Черкаській (-2,9), Херсонській (-3,3), Волинській (-9,8), Кіровоградській (-7,1) та Сумській (-6,6) областях.

Напротивагу попередньо проаналізованим дослідженням Генеральна прокуратура України представила оцінки регіонального зрізу корупції станом на кінець 2012 р., де спостерігаються дещо інші тенденції. Зокрема, у цих оцінках різко превалюють корупційні прояви у областях, менш лояльних до тодішньої влади, а саме Львівська, Волинська, Дніпропетровська області. Таким чином, можна припустити певну суб'єктивність наведених оцінок.

Узагальнено, проаналізувавши різні результати досліджень тінізації економіки та протидії корупції, можемо стверджувати, що у переважній більшості на перші позиції у цьому негативному рейтингу виходять уже згадувані прикордонні регіони, що й не дивно, зважаючи на більші потенційні можливості одержання надприбутків з врахуванням транснаціональної злочинності та можливість швидкої втечі правопорушників з країни у випадку розкриття злочинів.

Загалом, згідно зі звітом Генеральної прокуратури України, лише з 1 січня 2012 р. і до дня набрання чинності нового Кримінально-процесуального кодексу (20 листопада 2012 р.), проти корупціонерів порушили 1243 кримінальні справи, з них до суду потрапило 1131. З 20 листопада по 31 грудня 2012 р. – 149, а до суду дійшла 61 справа [12].

Щодо регіональних тенденцій, то певною мірою про рівень тінізації економіки регіону свідчить динаміка економічної злочинності. Загалом, у 2013 р. в багатьох регіонах спостерігалось певне збільшення показників розкриття справ, пов'язаних з економічною злочинністю, хоча кількість розкритих економічних злочинів в абсолютному вимірі, порівняно з відповідним значенням минулого періоду, може свідчити не стільки про активізацію боротьби з порушниками закону, скільки про перерозподіл сфер впливу організованих злочинних угруповань, які тісно співпрацюють з окремими посадовими особами органів влади та представниками правоохоронної системи. Така співпраця має свою специфіку у портових і прикордонних містах: Одеса, Миколаїв, Харків, Львів, Ужгород, Луганськ (які входять до перших двох груп областей, що характеризувалися високим рівнем тінізації станом на 2013 р.). Тут тіньова діяльність, як уже зазначалося, переважно пов'язана з контрабандою, махінаціями з майном судноплавних компаній, «човниковим бізнесом», незаконною приватизацією та прямим іноземним інвестуванням.

Регіони з високим рівнем офіційного безробіття (Волинська, Львівська, Закарпатська області) стали також джерелом дешевих трудових ресурсів для тіньової економіки, забезпечуючи відповідні ринки Російської Федерації, Чехії, Польщі, країн Західної Європи. За інформацією дипломатичних представництв України, у Польщі з метою отримання роботи станом на 2012 р. перебували близько 300 тис. громадян нашої країни, в Італії та Чехії – близько 200 тис. у кожній країні, у Португалії – 150 тис., в Іспанії – 100 тис., у Туреччині – 35 тис., у США – 20 тис. [8]. Чисельність українців, які працюють у Росії, перевищує 1 млн осіб. Існують й інші, значно вищі оцінки,

зокрема Уповноважений Верховної Ради України з прав людини вважає, що на заробітки за кордон виїхали до 7 млн громадян, причому більшість з них працюють нелегально [5].

У великих промислових містах України організовані злочинні угруповання розгорнули активну діяльність навколо потужних промислових підприємств («Криворіжсталь», «Іллічівський рудно-ремонтний завод», «Миколаївський глиноземний завод», «Автобаз», «Укррудпром», «Ленінська кузня», «Краматорський коксохімічний завод» та ін.) [1]. Навколо підприємств сформувалася розгалужена мережа посередницьких організацій, тіньову діяльність яких складно контролювати. Російські дослідники тіньової економіки в регіонах, на противагу українським реаліям, стверджують, що основна частка тіньового сектору в РФ концентрується навколо малого та середнього бізнесу [10], що вимагає додаткових досліджень як в умовах української, так й інших пострадянських країн.

В умовах же нашої країни неформальні домовленості особливо помітні у приватизаційних процесах. Так, для прикладу, одна з дніпропетровських фінансово-промислових груп впливу (центр НВІГ «Інтерпайп») фактично відігравала технічну роль під час тендера з продажу контрольного пакета акцій ОАО «Харцизький трубний завод», «перемогу» в якому одержала корпорація «Індустріальний союз Донбасу» (донецький фінансово-економічний центр) [2].

Висновки і пропозиції. У посткризових чи післятрансформаційних економіках здебільшого різною є галузево-секторальна роль в економіці. Все це надає більших переваг методичній послідовності, яка передбачає проведення спочатку фрагментарних досліджень, а вже потім – формування узагальнюючих висновків. Очевидно, що якісні висновки для дій влади можна отримати, маючи інформацію про рівень тінізації за регіонами, територіями, районами; за секторами економіки; за сегментами реального сектору; за видами економічної діяльності; за професіями; за прошарками населення тощо.

У сьогоднішніх проявах політичної та економічної кризи тіньова економіка породжує тіньову політику, поширення корупції у галузевих міністерствах, на рівні керівників регіонів, у силових структурах, податкових службах, інших підрозділах місцевого держапарату. Все це потребує рішучих кроків від органів виконавчої влади, представників бізнесу, а особливо малого, який безпосередньо відображає ділову активність населення, активної участі громадських організацій та суспільства в цілому для формування сучасної моделі розвитку національної економіки.

Список літератури:

1. Ведернікова Інна. Південний Схід: гілка дерева нашого / Інна Ведернікова, Юлія Мостова, Сергій Рахманін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gazeta.dt.ua/internal/pivdenniy-shid-gilka-dereva-nashogo_.html.
2. Інформаційно-консультативний веб-сайт «Самоосвіта депутата». Проблемні ситуації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://deputat.pp.net.ua>.
3. Муциньська Н. Ю. Впровадження оцінки рівня тінізації економіки на регіональному рівні / Н. Ю. Муциньська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://eprints.kname.edu.ua/1292/1/61-66_Muциньська.pdf.
4. Муциньська Н. Ю. Регіональні особливості зниження рівня тінізації економіки : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка / Наталя Юріївна Муциньська ; [Харківська національна академія міського господарства]. – Х., 2008. – 23 с.
5. Офіційна веб-сторінка Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.
6. Офіційна веб-сторінка Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.gp.gov.ua.
7. Офіційна веб-сторінка Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Офіційна веб-сторінка Міжнародної антикорупційної організації «Transparency International» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ti-ukraine.org/>.

9. Офіційна веб-сторінка Міністерства внутрішніх справ України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>
10. Петров А. Н. Оценка объема теневой экономики и ее влияния на развитие региона / А. Н. Петров, А.Н. Ильченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.isuct.ru/e-publ/snt/ru/node/339>.
11. Стан корупції в Україні. Порівняльний аналіз загальнонаціональних досліджень: 2007–2009, 2011. Звіт за результатами соціологічних досліджень. – Київ, 2011. – 47 с.
12. CorruptUA – платформа моніторингу корупційних правопорушень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://corruptua.org>.

Августин Р. Р.

Тернопольский национальный экономический университет

РЕГИОНАЛЬНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТЕНЕВОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

Резюме

Доказано, что структурные и региональные диспропорции в значительной степени влияют на теневой потенциал экономики. Проведена оценка уровня тенизации экономики Украины в целом и отдельных ее регионов. Определены группы регионов Украины по уровню тенизации и распространению коррупционных связей.

Ключевые слова: регион, тенизация экономики, теневой сектор, коррупция.

Augustine R. R.

Ternopil National Economic University

REGIONAL CHARACTERISTICS OF THE SHADOW SECTOR OF ECONOMY OF UKRAINE

Summary

It is proved that the structural and regional disparities have a significant impact on potential shadow economy. Conducted estimation of the level of the shadow economy of Ukraine as a whole and its separate regions. Defined groups of regions of Ukraine on the level shadow economy and spread corruption ties.

Key words: region, shadow economy, shadow economy, corruption.

УДК 711

Аверкина М. Ф.

Луцкий национальный технический университет

ОЦІНКА СТІЙКОГО РОЗВИТКУ МІСТ КИЇВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ

Стаття присвячена оцінці стійкого розвитку міст Київської агломерації. Автором сформовано методику оцінки стійкого розвитку міст агломерації, в основу якої покладений метод продукування максимуму ентропій. За результатами проведеного оцінювання встановлено, що в означеній агломерації спостережено успіх в економічній сфері, особливо в м. Києві.

Ключові слова: стійкий розвиток, місто, агломерація, безпека, ентропія.

Постановка проблеми. В сучасних умовах, виникає необхідність у діагностиці забезпечення стійкого розвитку міста, оскільки результати такого процесу є підставою для формулювання висновків щодо вирішення проблем, які існують у сфері раціонального використання ресурсів, їх відтворення, досягнення прийнятного рівня соціо-еколого-економічної безпеки, що в свою чергу вимагає не лише прийняття відповідних рішень, але й вибору конкретних методів та інструментів механізму забезпечення стійкого розвитку міста. При цьому варто відмітити, що оцінку стійкого розвитку міст доцільно проводити в рамках агломерації, оскільки міста в межах агломерації є подібними та мають спільні проблеми, які необхідно вирішувати комплексно з урахуванням сукупного потенціалу всіх міст агломерації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуючи праці вчених, як І. М. Вахович, З. В. Герасимчук, Т. П. Галушкіна, Л. М. Грановська,

Б. М. Данилишин, І. С. Кондіус, Л. Г. Руденко, Л. Г. Мельник, В. Г. Поліщук, на предмет оцінювання забезпечення стійкого розвитку міста нами виявлено, що існують методичні доробки в руслі оцінки стійкого розвитку регіону, стимулювання стійкого розвитку регіону, прогнозування стійкого розвитку регіону. Варто також зазначити, що З. В. Герасимчук, О. В. Середю розроблено методику оцінки стратегічного управління стійким розвитком міст. А. Ю. Бережною, Ю. М. Поповою розроблено методику оцінювання рівня стійкого розвитку міста.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Разом з тим на сучасному етапі розвитку наукової думки відчувається недостатність методичного інструментарію здійснення діагностики забезпечення стійкого розвитку міста та агломерації. Більше того, в нинішніх умовах ми повинні не лише оцінювати рівень стійкого розвитку міста, але й повинні зосереджувати увагу на його